

En ny og tropisk Art af Smaagoplernes Ammeslægt: Corymôrpha Sars. (Corym. Januarii Stp.)

af

Professor J. J. S. Steenstrup.

(Meddelt den 26de Mai 1854.)

Hr. Secretær og Institutbestyrer *F. Friis*, der ved sin ualmindelig smukt anlagte naturhistoriske Undervisningssamling viser den store Interesse, han har for naturhistoriske Kundskabers Udbredelse til den yngre Slægt, har for kort siden givet til Universitetets zoologiske Museum et smukt Exemplar af en meget stor polypformet Gopleamme, hvilken en af hans Realskoles forhenværende Elever, Hr. Styrmand *Larsen*, havde fanget i Havnen ved Rio Janeiro tilligemed endel ligeledes i Spiritus opbevarede Södyr. Ifölge Formen og Bygningen bliver denne Gopleamme at henføre til Slægten *Corymôrpha Sars**), og da den er forskjellig fra den eneste Art, man hidtil kjender af denne Slægt, nemlig *C. nutans Sars*, fra de norske og skotske Kyster, bliver det en ny Art, som jeg efter dens Findested har givet Navnet *C. Januarii*. Af alle bekendte polypformede Gopleammer eller saakaldte Köllepolyper var *Cor. nutans* hidtil den anseeligste; vor nye Art, der viser at Slægtens Udbredning naaer ind under Troperne, er dog endnu anseeligere.

Corymôrpha Januarii har ligesom *C. nutans* en meget lang udelt Stilk, der i Tykkelse tiltager ganske svagt nedad og her ender med en fyldigere, afrundet eller dog budt kegleformig Del, med hvilken den upaatvivlelig har siddet fæstet i Sandet ligesom den nordiske Art. Stilkens Længde er 15^{centim.} eller omtrent 6 Tommer, dens Gjennemsnit 8^{mm} eller $\frac{1}{3}$ Tomme. Dens Farve var**), ligesom hele Dyrets, bleg-rödlig, men efter Længden gik der en Mængde tæt ved hinanden löbende og stærkere farvede Striber; kun yderst sjelden löb disse i hinanden eller delte sig, saa at deres Antal, saavel efter det nævnte fuldstændige Exemplar som efter tvende Stammestykker af 5 Tommers Længde, der laae sammen med det i Glasset, kan temmelig sikkert angives ialmindelighed at være 40. — Omtrent 9^{mm} ovenfor den budte

*) *Sars* Beskrivelser og Iagttagelser o. s. v. Bergen 1835, S. 6—10.

**) Den er nu allerede meget falmet.

nederste Ende er der et mørkere farvet Belte, 4^{mm}—6^{mm} bredt, med en furet-tribet Overflade, i hvilken parrede Længdelinier, der i Antal meget overgaaer Stilkens Længdestriber, ere dannede af tæt til hinanden liggende mørke Smaalegemer. Da det efter Forholdet hos *C. nutans* synes antageligt, at dette Belte danner den övre Grændse af den lösere i Havbunden nedsænkte Del, ere disse Smaalegemer maaskee noget, der svarer til saadanne udgaaende Rodtrevler, som dem der ere beskrevne hos *C. nutans*. Af dennes let affaldende ydre Skede, *tubulus caducus*, fandtes intet Spor.

Ved en tydelig Indsnöring er Ammedyrets egenlige Ktop eller den saakaldte Kölle adskilt fra Stammen; den er 13^{mm} lang, men det bliver dog uvist, om dens alleröverste Del er virkelig tilstede, da Aabningen i den övre Ende synes at have en noget sönderrevet Rand. 9^{mm} ovenfor Indsnöringen har Köllen sin største Gjennemsnit, 12^{mm}, og der bærer den en Kreds af tætstaaende og lange Tentakler. Disse ere 5^{cm} eller næsten to Tommer lange, ved Roden lidt over 1^{mm} tykke men efterhaanden afsmalnende til en meget tynd Spids, og bære ikke Spor af at have været sammentrækkelige; jeg talte 76 fastsiddende, foruden nogle enkelte lösrevne, saa at deres Antal tör ansættes til omt. 80. Uagtet dette Antal ved dets Forhold til Stribernes (40), kunde antyde, at Tentakelkredsen maaskee var en dobbelt, saa har jeg dog ikke ved nærmere Undersögelse kunnet skjönne bedre, end at de alle udspringe saa nöie i den samme Höide paa Köllen, at man maa betragte Kredsen som een eneste. — Ovenfor Tentaklerne afsmalnes Köllen vel, men dens övre Del danner dog ligesom en meget bred afstumpet Kegle, med en temmelig vid Aabning oveni; da Randen ikke synes hel, tör jeg ikke angive en saa stærk udvidelig Mundaabning som karakteristisk for Arten; nogle Traade ved Randen svare vist til de traadagtige Tentakler, der i Nærheden af Mundaabningen findes hos *C. nutans*.

Tæt ovenfor og indenfor Tentaklernes Kreds udgaaer der fra Köllen en Krands af gredelte Smaastammer, hvis Grene paa Enderne bære dels en meduseformet Yngel dels Knopperne til denne. Da Grenene i det Hele ere temmelig korte og sammenhobede, danne Knopperne og Meduserne ligesom Smaanögler (*glomeruli*), langs op med Stammernes Sider. Antallet af de endnu fastsiddende Stammer er 35, saaat de med et Par lösrevne synes ogsaa at have udgjort omtrent 40. De mest udviklede Klokker

vare 0,8^{mm} lange, 0,3^{mm} brede, tydelig firsidede, fornedet ikke lige afskaarne dog med fire næsten ligestore Opsvulninger i Hjørnerne, foroven med en høi Klokke-Isse.

Sammenligner man nu de af *Sars*, *Forbes* og *Goodstir* angivne Maal og Tal hos den nordiske Art med de samme Forhold hos den sydamerikanske, seer man, at hin adskiller sig ved sin ringere Størrelse (3¼" S., 4¼" F. G.), og det mindre Antal af Længdestriber (12—16 S.) og af Tentakler (50—60 S., 40—50 F. G.). De medusebærende Grenes Forhold til Stammerne og Formen af de opammede Meduser, der hos *C.* nutans kun ere lidt høiere end brøde, medens de hos min ere mere end dobbelt saa høie, vise ogsaa, at disse maae være artsforskjellige; hvorvidt der endog maaskee kan være en større, en generisk, Forskjæl imellem dem, maa det være fremtidige Undersøgelser forbeholdt at vise.

I denne Henseende skal her kun bemærkes, at der vistnok under *Corym.* nutans *Sars* skjuler sig to meget forskjelliges Arter, den oprindelige, i 1835 beskrevne, Form fra Glesvær med skjæve Klokker, der have en stærkere udviklet Knude eller Tentakel i det ene Hjørne, og den senere i 1849 ved Reine i Lofoten iagttagne, hvilken *Sars* bestemt tillægger lige afskaarne Klokker og lige udviklede Tentakler*). Jeg maa heri see en Artsforskjel og kan ikke vedkjende mig den Mening, som min Ven *Sars* synes at ville delagtiggjøre mig i, at det skulde være en blot Kjønnsforskjel, og endnu mindre kan jeg regne Forskjellen til Indtægt for den i Tydskland nu saa meget yndede Anskuelse om en hyppig optrædende Tveformighed hos de fuldudviklede, af Køllepolyper opammede Gopler, eller deri see et Tegn paa en saakaldt Dimorphie.

Klokkerne af den første Form (*Cor.* nutans *Sars*) med den ene mere fremragende Tentakel, har Prof. *Forbes* i sit fortrinlige Værk over de engelske Smaagopler (*British naked-eyed Medusæ* p. 72, 73 og 82) med stor Sandsynlighed paapeget at kunne henføres til hans Slægt: *Steenstrupia*, maaskee endog til Arten *St. rubra*, derimod ville vel Klokkerne af den senere iagttagne Form (for hvilken jeg vilde foreslaae Navnet *Cor. Sarsii*) af Mangel paa Antydning til en saadan skjæv Udvikling vanskeligen kunne henføres til denne Slægt.

*) *Sars* Beretning om en i Sommeren 1849 foretagen zoologisk Reise, S. 16.